

WordPress

Μιχάλης Βελονάκης
Devstaff: CMS meetup

Μιχάλης Βελονάκης

JOINWEB

Τι είναι το WordPress;

Ξεκίνησε ως μια Blogging πλατφόρμα, όπου στο WordPress.com, μπορεί ο οποιοσδήποτε να φτιάξει ένα δωρεάν blog. Σκεφτείτε το σαν το geocities στη γενιά των Millenials...

Το WordPress.com παρέχει κατά βάση δωρεάν hosting, domain (του τύπου myblog.wordpress.com) και προεγκατεστημένο το WordPress, με κάποιους περιορισμούς ως προς το τι μπορείς να κάνεις σε αυτό, από άποψη επέκτασης (plugins) και εμφάνισης (themes). Υπάρχουν και κάποια πακέτα με συνδρομή, που παρέχουν επιπλέον ελευθερίες, όπως custom domain, δυνατότητα εγκατάστασης επιπλέον plugins και themes κλπ.

Το WordPress.org είναι η «πηγή» από την οποία μπορούμε να κατεβάσουμε το open source CMS που τροφοδοτεί και το WordPress.com. Με αυτό το CMS θα ασχοληθούμε κι εμείς σήμερα.

Το WordPress συντηρείται από το ίδιο το community του, αλλά συντονίζεται από μια μικρή ομάδα ατόμων, με μέλη από διάφορες εταιρίες (όχι μόνο την automatic που το πρωτολάνσαρε).

A large orange rectangle with a thin black border. Inside, the text "27.5% of the web is powered by WordPress" is centered in white. Below it, the URL "w3techs.com" is centered in a smaller white font.

27.5% of the web is powered by WordPress

w3techs.com

Πάμε να δούμε κάποια στατιστικά....

Το νούμερο αυτό, αν δεν σας εντυπωσιάζει, απλά σκεφτείτε ότι το δεύτερο πιο δημοφιλές CMS, το Joomla, έχει ποσοστό 3.3%.

A large orange rectangle with a thin black border. Inside, the text "59.4% of CMS market share is WordPress" is centered in white. Below it, the URL "w3techs.com" is centered in a smaller white font.

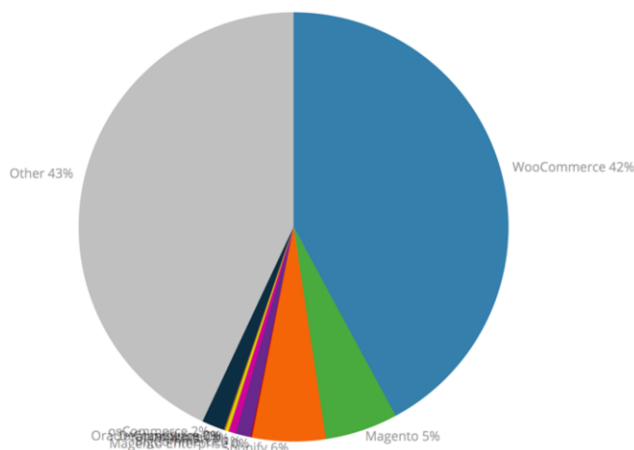
59.4% of CMS market share is WordPress

w3techs.com

Δεν έχουν όλα τα sites όμως κάποιο γνωστό CMS. Κάποια δεν έχουν καθόλου, ενώ άλλα έχουν custom λύσεις.

Από αυτά που έχουν κάποιο γνωστό πάντως, η πλειοψηφία έχει WordPress.

Ecommerce Usage

Και θα μου πείτε «οκ, έχει ο καθένας ένα blog και το λέμε στατιστικό»...
Εδώ φαίνεται το ποσοστό που έχει το WooCommerce, το πιο διαδεδομένο Ecommerce plugin του WordPress, σε σχέση με άλλα eshops.

Δύο πράγματα κρατάμε εδώ:

- Ναι, το WordPress μπορεί να σηκώσει και eshop
- Το WooCommerce δεν μπορεί να εγκατασταθεί στο WordPress.com, οπότε δεν μιλάμε απλά για την περίπτωση «το έφτιαξα – το παράτησα»...

Τη διαφάνεια την έχω κλέψει από παρουσίαση του Φρανκ, οπότε ευχαριστώ Φρανκ!

Γιατί;

Τι έχει κάνει όμως το WordPress τόσο δημοφιλές; Πάμε να δούμε κάποιες βασικές έννοιες και ίσως καταλάβουμε.

Content is the king

Αυτή τη φράση την ξέρετε σίγουρα, είναι το σύγχρονο Motto των ιστοσελίδων. Ελπίζω να συμφωνείτε.

Το WordPress το παίρνει σαν δεδομένο και με βάση αυτό σχεδιάζονται τα πάντα. Από τη δομή της βάσης, την επιλογή του technology stack που χρησιμοποιεί, τον τρόπο με τον οποίο μπορεί κάποιος να γράψει ένα Plugin ή ένα Theme.

Όλα έχουν απόλυτη προτεραιότητα στο να δείξεις, με όσο το δυνατόν πιο απλό και γρήγορο τρόπο, το περιεχόμενο, και μάλιστα με τον τρόπο ακριβώς που το θέλεις.

Και για να είναι το περιεχόμενο βασιλιάς, πρέπει να διευκολύνεις τον χρήστη να το διαβάσει αλλά και να το γράψει. Και για να γίνει αυτό, θα πρέπει να διευκολύνεις και το customization.

Η χρήση του WordPress ως απλός χρήστης, δηλαδή είτε content writer είτε αναγνώστης, είναι εξαιρετικά απλή και λογική. Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι η «εκπαίδευση» κάποιου που ξέρει να γράφει στο Word, μου παίρνει περίπου 15 λεπτά, γιατί στο ενδιάμεσο έχει και συζήτηση για να σπάσει ο πάγος.

Τα πάντα είναι απλά, αλλά όχι απλοϊκά.

Κάθε στοιχείο έχει τη θέση του, ενώ απουσιάζουν πολύπλοκες έννοιες. Γενικώς η ιδέα είναι να αποφεύγονται Overkill λύσεις, που εξυπηρετούν μόνο πολύ απαιτητικές και ειδικές περιπτώσεις, αλλά ταλαιπωρούν την πλειονότητα.

Γενικώς ακολουθείται ο κανόνας «σχεδιάζουμε το core για το 80% των χρηστών μας και για το υπόλοιπο 20% υπάρχουν τα plugins». Πιστεύω πως αυτό και μόνο είναι ένας από τους βασικούς λόγους της διάδοσης του WordPress.

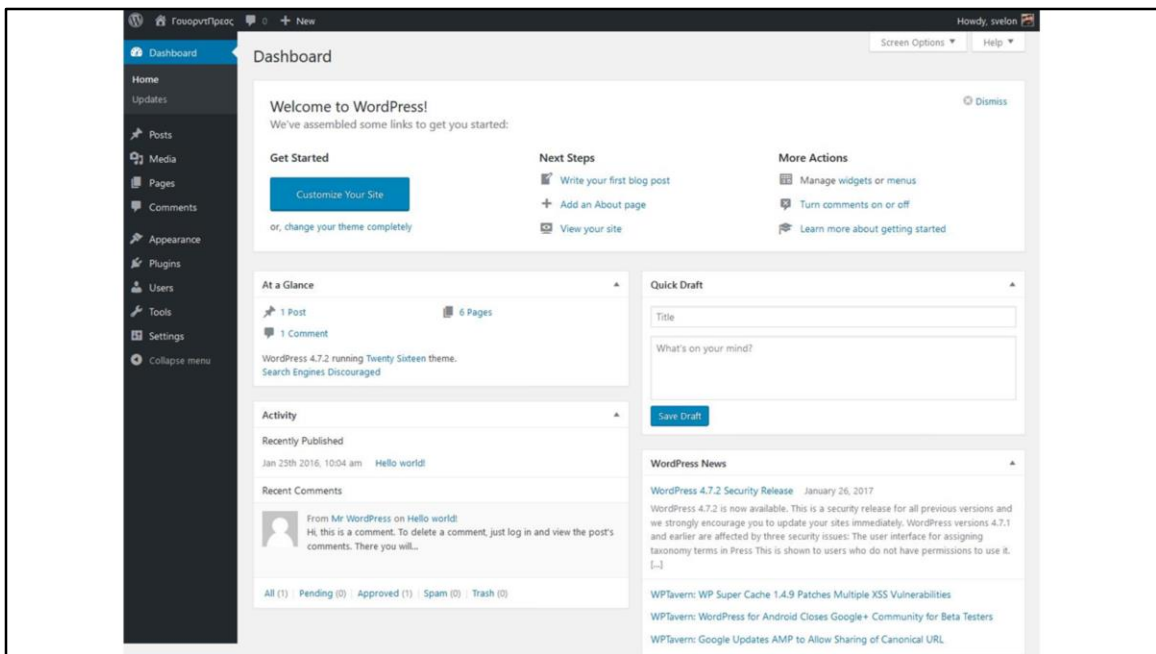
Out of the box

Η εγκατάσταση διαρκεί ελάχιστα λεπτά και μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε. Οι πληροφορίες που ζητούνται κατά την εγκατάσταση έχουν να κάνουν κυρίως με το περιεχόμενο.

Με το που εγκαταστήσουμε το WordPress έχουμε έτοιμα:

- Βασικό CMS
- Μηχανισμό σχολίων
- Μηχανισμό διαχείρισης χρηστών
- Προεγκατεστημένα themes
- SEO friendly

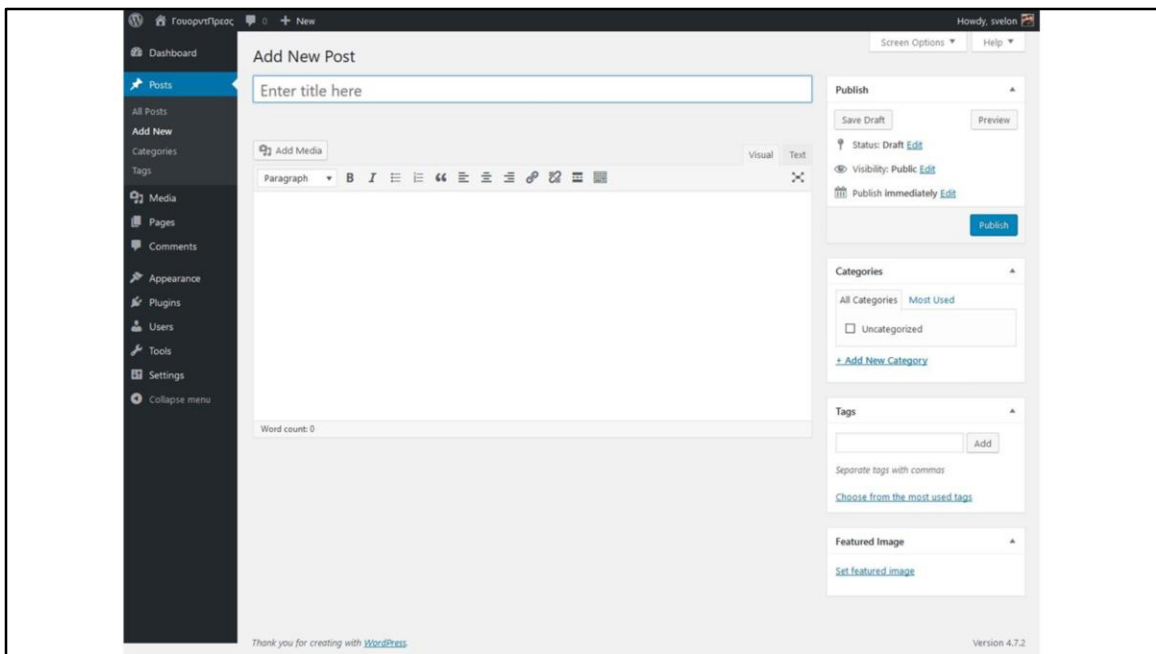
Με άλλα λόγια, το μόνο που πρέπει να κάνεις είναι να γράψεις το περιεχόμενο που θέλεις.

Αυτό είναι το πρώτο πράγμα που αντικρίζει κάποιος που μπαίνει στο admin panel.

Το user experience εδώ έχει τον πρώτο λόγο. Αν και το Dashboard που βλέπουμε εδώ δεν είναι το δυνατό του σημείο, η λογική του μενού, με max depth 1, είναι απόλυτα λογική ακόμα και για κάποιο χρήστη που δεν είναι τόσο εξοικειωμένος με την τεχνολογία.

Είναι επίσης responsive και εξίσου εύκολο να χρησιμοποιηθεί και από κινητό.

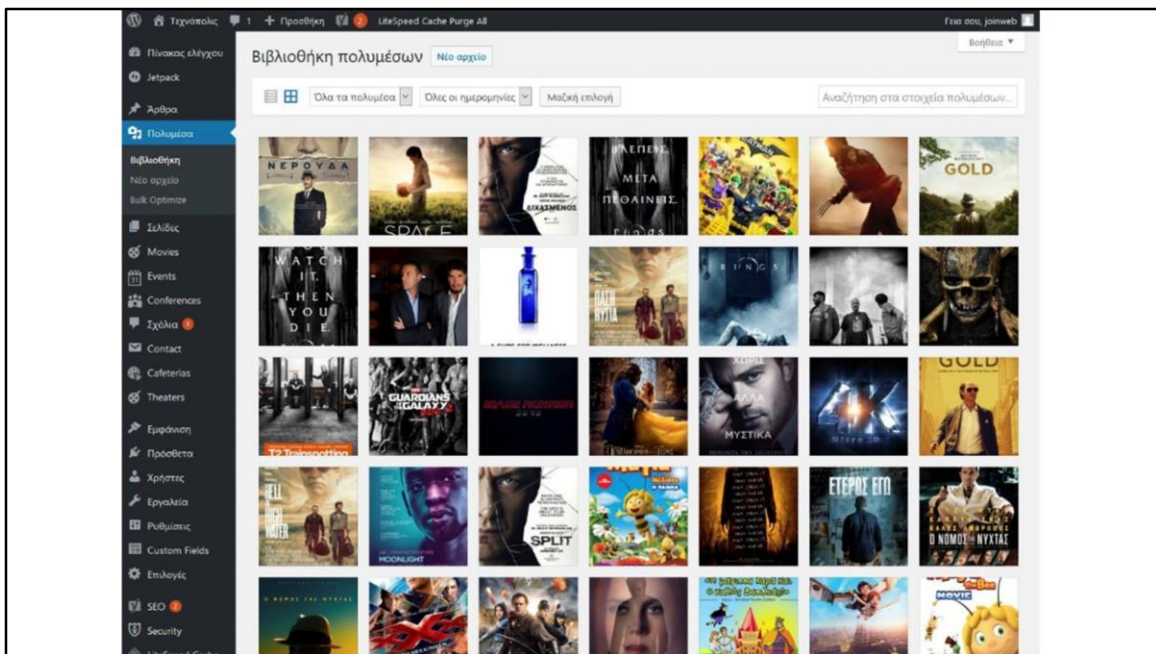

Οι βασική οντότητα του WordPress είναι το Post ή άρθρο.

Κάθε άρθρο ή σελίδα που γράφουμε, αποτελεί στην ουσία ένα post. Ο διαχωρισμός έρχεται μετά και οι διαφορές είναι οι εξής δύο:

- Τα pages δεν έχουν κατηγοριοποίηση
- Τα pages έχουν templates

Μπορούμε επίσης να έχουμε custom post types τα οποία φτιάχνουμε με λίγες γραμμές κώδικα (ή κάποιο Plugin). Μπορούμε επίσης να βάλουμε επιπλέον πεδία, πάλι με λίγες γραμμές κώδικα ή το καταπληκτικό plugin Advanced Custom Fields (αντίστοιχο του Ελληνικού K2 στη Joomla).

Το κάθε είδους αρχείο θεωρείται “Media”.

Η λογική εδώ είναι ότι αν και τα αρχεία αποθηκεύονται σε φακέλους ανά μήνα, ο χρήστης βλέπει απλά μια συλλογή από αρχεία, ταξινομημένα από το νεότερο στο παλιότερο. Υπάρχει η δυνατότητα αναζήτησης, αλλά ως εκεί.

Αυτό, αν και στην αρχή τρομάζει η ιδέα ότι δεν μπορείς να φτιάξεις φακελάκια και εν πάση περιπτώσει μια δική σου οργάνωση, καταλήγει φοβερά βολικό για την καθημερινή χρήση. Είναι πολύ κοντά στη σύγχρονη λογική των κινητών, όπου δεν ασχολείσαι με το file management, αλλά μόνο με το ίδιο το περιεχόμενο.

Με άλλα λόγια, το να έχεις ένα μίνι FTP για τη διαχείριση των αρχείων θεωρήθηκε μη απαραίτητη πολυπλοκότητα.

Επιπλέον, κάθε φωτογραφία που ανεβάζει (με απλό drag and drop) ο χρήστης, «κόβεται» επί τόπου σε 4 ή περισσότερες διαφορετικές διαστάσεις, ώστε να είναι άμεσα διαθέσιμη προς χρήση: το thumbnail, medium, large και η αρχική εικόνα. Αυτό προφανώς απαιτεί περισσότερο χώρο στο δίσκο, είναι όμως μια πολύ καλή λύση για out of the box βελτιστοποίηση. Στο library ο χρήστης βλέπει τα thumbs και

όλη η ομάδα αρχείων της κάθε εικόνας προφανώς δεν φαίνεται στο χρήστη.

Φυσικά υπάρχουν Plugins που επιτρέπουν την οργάνωση αρχείων σε φακέλους, galleries κλπ.

Και οι devs;

Αν και προτεραιότητα έχουν οι τελικοί χρήστες, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουν και οι προγραμματιστές παρόμοια αντιμετώπιση.

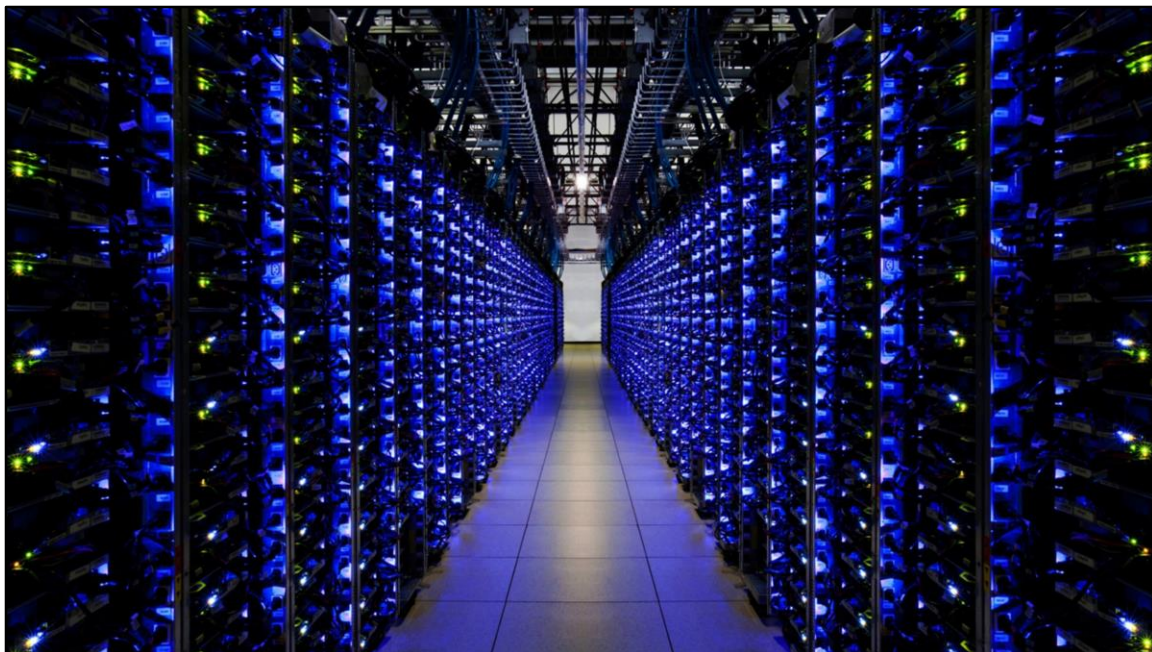

Το WordPress είναι ένα πραγματικά Open Source πρόγραμμα, που δίνει τεράστια βάση στο community του.

Με αυτή τη λογική φροντίζει να προωθεί όσο γίνεται τοπικά meetups, όπως για παράδειγμα το WordPress Crete που έχουμε ήδη εδώ, ή παγκόσμια, τα λεγόμενα WordCamps.

Δίνεται τεράστια βάση στο community και θα μπορούσα να πω ότι υπάρχει μια ολόκληρη επιχείρηση (με την καλή έννοια όμως) που έχει να κάνει μόνο με τα meetups.

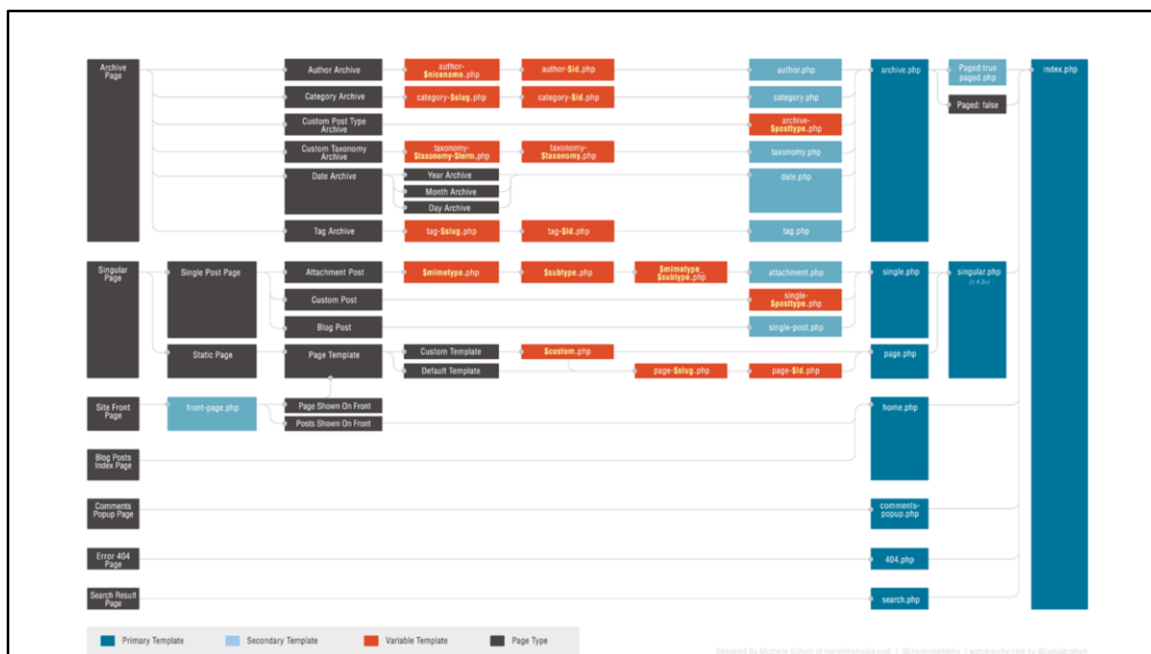
Το ίδιο το community τώρα, προσφέρει πολλά. Για παράδειγμα, οι μεταφράσεις του CMS γίνονται εθελοντικά από τα μέλη του community. Φυσικά η αλληλοβοήθεια θεωρείται δεδομένη και γενικότερα καλλιεργείται η κουλτούρα του sharing.

Οι απαιτήσεις για την εγκατάσταση του WordPress θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι ότι πιο κοινό γίνεται, με σκοπό η επιλογή του Hosting να είναι εξαιρετικά απλή. Ο χρήστης που θα κάνει την εγκατάσταση μπορεί να μην ξέρει καν τι είναι η PHP, οπότε το να του ζητήσεις και κάποια έκδοση, πάει πολύ.

Το μόνο που χρειάζεται είναι ένας server με PHP και κάποια βάση δεδομένων MySQL ή MariaDB. Με λίγα λόγια ότι παρέχει σχεδόν οποιοσδήποτε πάροχος φιλοξενίας που προσφέρει εγκατεστημένο Apache ή Nginx. Από εκεί και πέρα χρησιμοποιεί κατά κόρον jQuery.

Ο τρόπος που γράφονται τα κομμάτια στα οποία η πλειονότητα των χρηστών θα χρειαστεί να πειράξει κάτι (που είναι τα themes και ότι έχει να κάνει με τη βασική εμφάνιση) είναι εξαιρετικά εύκολος και κατανοητός, σε PHP.

Για να γράψει κάποιος ένα βασικό theme, το μόνο που χρειάζεται είναι να ξέρει λίγη ρηρ και αυτό το πινακάκι. Δεν υπάρχουν πολύπλοκα flows, δεν είναι MVC, δεν έχει XMLs.

Όλα κινούνται γύρο από το «The Loop»: σε κάθε σελίδα, γίνεται ένα βασικό query στη βάση, που επιστρέφει τα posts που πρέπει να δείξει η σελίδα. Αυτά τα posts διατρέχονται με ένα loop, το οποίο λέγεται «The Loop» (εμπνευσμένο).

Για παράδειγμα, αν θέλουμε να φτιάξουμε ένα site, θα χρειαστεί να φτιάξουμε τουλάχιστον τα εξής αρχεία:

Style.css

Functions.php

Index.php

Αν θέλουμε να το εμπλουτίσουμε και με ένα blog, θα γράψουμε επίσης και τα Archive.php

Single.php

Στο Functions.php γράφονται οι όποιες επιπλέον δυνατότητες θέλουμε να δώσουμε στο site μας και οι όποιες ρυθμίσεις θέλουμε.

Στα υπόλοιπα `php` αρχεία από αυτά που ανέφερα, υπάρχει οπωσδήποτε ένα `loop`, ακόμα κι αν είμαστε στο `single.php`, που όπως δηλώνει και το όνομά του, πρόκειται για το `template` που δείχνει ένα `single post`.

Επιπλέον υπάρχουν τα `header.php` και `footer.php`, στα οποία γράφουμε τα κοινά τμήματα του `site` και κατά μια έννοια κάνουμε `include` στο κάθε `template`.

Ο μηχανισμός του `templating` ξεφεύγει από το `smarty-style` (που για κάποιο λόγο είναι πολύ δημοφιλές σε άλλα CMS) και αποδεικνύεται πανεύκολο και στην εκμάθηση, αλλά και στο πόση λεπτομέρεια μπορείς να πειράξεις πανεύκολα.

```

<?php get_header(); ?>

<div class="col-xs-12 col-sm-8">
    <div id="content" role="main">
        <?php if(have_posts()): while(have_posts()): the_post();?>
            <article role="article" id="post_<?php the_ID(); ?>" <?php post_class(); ?>>
                <header>
                    <h2><?php the_title();?></h2>
                </header>
                <?php the_post_thumbnail(); ?>
                <?php the_content(); ?>
            </article>
        <?php endwhile; ?>
        <?php endif;?>
    </div><!-- /#content -->
</div>

<?php get_footer(); ?>

```

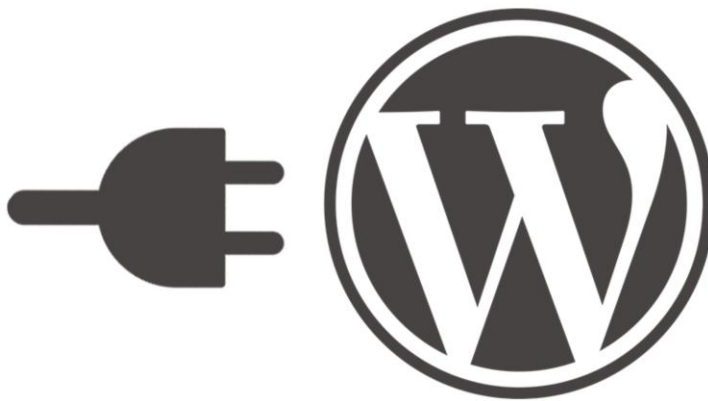
Ας δούμε και λίγο κώδικα.

Εδώ βλέπουμε ένα πολύ βασικό single.php. Είναι το template που κάνει render τη σελίδα του άρθρου.

Βλέπουμε πως βάζουμε το header και το footer και στη συνέχεια μέσα στο loop πως μπορούμε κάθε στοιχείο να το τοποθετήσουμε όπου θέλουμε.

Φυσικά αυτό μπορεί να γίνει πολύ πιο πολύπλοκο, όμως αυτή η λογική υπάρχει πάντα.

Plugins

Με τα plugins μπορούμε να επεκτείνουμε το functionality του core.

Γενικώς υπάρχει πλήρης ελευθερία στο τι μπορεί να κάνει ένα plugin.

Για να γράψουμε ένα plugin χρειάζονται οριακά καλύτερες γνώσεις ρηρ απ' ότι για να φτιάξεις ένα βασικό theme, όμως υπάρχουν σαφείς οδηγίες ως προς το πώς θα πρέπει να γράφεται ένα Plugin, ακόμα και για τη μορφοποίηση του κώδικα.

Κάθε plugin που διατίθεται δωρεάν, ανεβαίνει σε ένα repository που διατηρεί το WordPress και στη συνέχεια με ένα απλό commit μπορείς να ενημερώσεις το plugin σου. Πριν ανέβει, περνάει από έλεγχο, από μια (αρκετά μεγάλη) ομάδα εθελοντών.

Όπως σε όλα τα έτοιμα CMS, εδώ κρύβεται ο μεγαλύτερος κίνδυνος για προβλήματα, καθώς ο κώδικας είναι 3rd party.

Database

NON NORMALIZED

Αν και η βάση είναι σχεσιακή, αντιμετωπίζεται μερικώς ως non-sql.

Τα περισσότερα αντικείμενα αποθηκεύονται ως posts στον πίνακα posts και οι επιπλέον πληροφορίες τους, στον πίνακα posts_meta. Ο τελευταίος έχει αρκετό ενδιαφέρον, καθώς κάθε επιπλέον δεδομένο αποθηκεύεται ως ζευγάρι key – value και κάθε τέτοιο ζευγάρι αντιστοιχίζεται με ένα post μέσω του post_id. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να μπορούμε να αποθηκεύσουμε δυναμικό αριθμό επιπλέον πληροφοριών, ανά πάσα στιγμή.

Επιπλέον, η βάση δεν είναι Normalized, με εξόφθαλμα προβλήματα data redundancy. Μα είναι δυνατόν θα μου πείτε; Μας δουλεύεις; Η αλήθεια είναι ότι με αυτή την επιλογή δίνεται ένα τεράστιο πλεονέκτημα στην ανάκτηση δεδομένων, αυξάνοντας λίγο την πολυπλοκότητα του save-edit process. Είναι μια προσεκτική επιλογή που εν τέλει αποδεικνύεται σωστή, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των χρηστών απλά διαβάσει ένα site (δεν χρειάζεται να σώσει ή να επεξεργαστεί δεδομένα).

Αυτό βέβαια για έναν προγραμματιστή ίσως τελικά γυρίσει boomerang, όπως γίνεται με το δημοφιλέστατο WooCommerce. Από την άλλη, δεν απαγορεύει κανείς να

φτιάξεις επιπλέον πίνακες και να τους χρησιμοποιήσεις όπως θέλεις.

Updates

Ο μεγάλος πόνος κάθε CMS. Αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για να διατηρείται η ιστοσελίδα ασφαλής.

Η λογική των updates έχει κι αυτή το ενδιαφέρον της και αξίζει τον κόπο να τη μελετήσει κανείς.

Updates στο core

Κάθε χρόνο βγαίνουν 3 major updates και ενδιάμεσα όσα minor χρειαστούν. Αυτό δεν ίσχυε πάντα, αλλά πλέον αυτό φαίνεται να είναι κανόνας.

Ότι feature δεν προλαβαίνει να βγει στο major release, απλά μετατίθεται για το επόμενο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στα releases και η πλατφόρμα να ανανεώνεται αρκετά συχνά ώστε να προλαβαίνει τις εξελίξεις.

Το εντυπωσιακό είναι το πόσο εύκολο είναι πλέον το Update, όπου με ένα απλό κλικ αναβαθμίζεται το core, χωρίς να χαθούν ούτε customizations (εφόσον έχουν γίνει σωστά), ούτε βέβαια και κάποιο τμήμα του περιεχομένου. Οι minor εκδόσεις μπορούν να εγκαθίστανται και αυτόματα.

Updates στα themes

Πέρα από το core, Updates έχουν και τα themes.

Αφού είναι τόσο εύκολη η δομή των themes, φυσικά κάθε theme μπορεί να γίνει εύκολα customized από οποιονδήποτε.

Τι γίνεται όμως με τα updates, που στην ουσία πανογράφουν τα αρχεία του theme; Έχει γίνει πρόβλεψη για αυτό, με τον υπέροχο μηχανισμό των child themes.

Συνοπτικά, μπορείς να δημιουργήσεις ένα theme ως child ενός άλλου theme, με λογική παρόμοια με τον οντοκεντρικό προγραμματισμό και το Inheritance.

Συνεπώς, μπορείς να κάνεις τις αλλαγές σου στο child theme χωρίς να φοβάσαι ότι με κάθε update θα τις χάσεις.

Επιπλέον, με αυτόν τον τρόπο, μπορείς να έχεις ένα βασικό theme, ας πούμε με στημένο το bootstrap, το οποίο τροποποιείς ανά περίπτωση, αλλάζοντας μόνο τα αρχεία που θέλεις να πειράξεις.

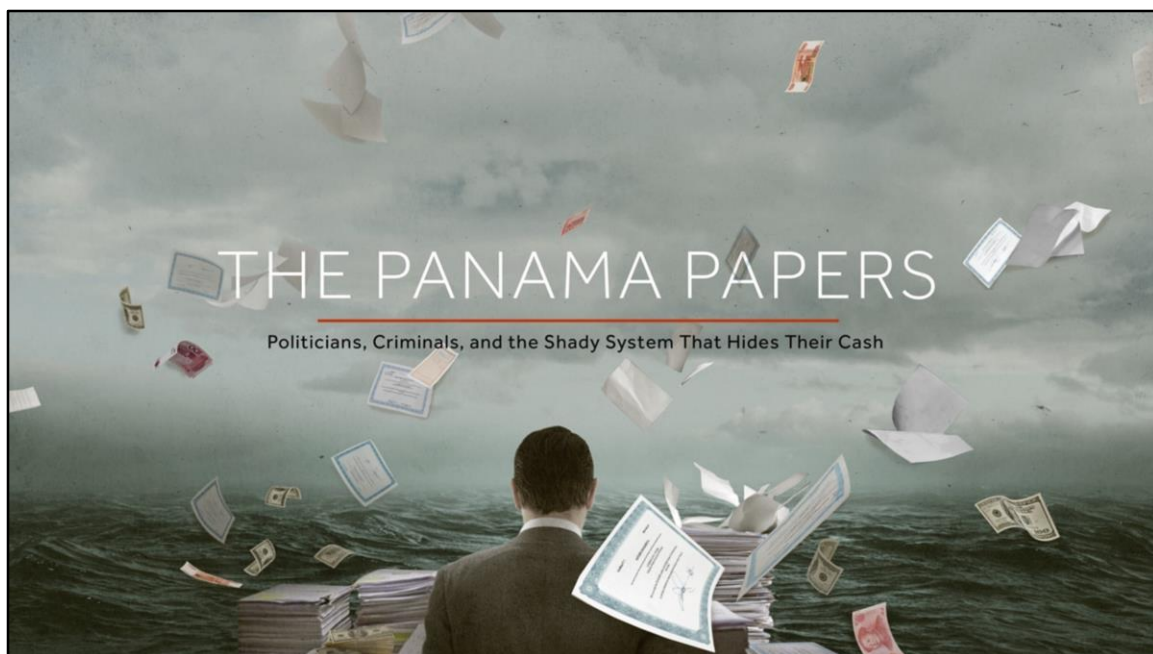
Updates στα plugins

Κανονικά δεν πειράζεις ούτε core αρχεία, ούτε αρχεία των plugins.

Για να κάνεις το οποιοδήποτε customization στο functionality αυτών, χρησιμοποιείς hooks και actions, που αποτελούν κλήσεις συναρτήσεων σε συγκεκριμένα συμβάντα.

Αν και δεν υπάρχει η έννοια του «child plugin» (δεν θα μπορούσε άλλωστε), μπορείς να επεκτείνεις ή να τροποποιήσεις το functionality μέσω αυτών, γράφοντας τον κώδικα που θέλεις στο functions.php του (child) theme σου.

Το update γίνεται με ένα κλικ, ενώ ο έλεγχος για την ύπαρξη νέων εκδόσεων γίνεται αυτόματα.

Όπως κάθε Open Source project με μεγάλη απήχηση, έτσι και το WordPress είναι πλήρως εκτεθειμένο σε επιθέσεις. Κάθε μέρα ένα νέο scriptάκι προσπαθεί να εκμεταλλευτεί κάποια αδυναμία.

Όπως κάθε Open Source project με μεγάλη απήχηση και ισχυρό community όμως, αυτό ακριβώς είναι και η δύναμή του.

Το WordPress έχει testarιστεί, και συνεχίζει να testarίζεται καθημερινά, 24 ώρες το 24ωρο για όλες τις απίθανες περιπτώσεις, αντιμετωπίζοντας όλων των ειδών τις επιθέσεις. Αν θέλετε το συζητάμε περαιτέρω, αλλά πιστεύω πως ένα custom CMS δεν έχει αυτή την πολυτέλεια.

Το πρόβλημα βέβαια είναι τα Plugins, όμως με λίγη προσοχή στην επιλογή τους, δεν θα αντιμετωπίσετε πολλά προβλήματα.

Εάν φροντίσετε να έχετε ενημερωμένο και το Core του WordPress, αλλά και τα plugins, τότε η πιθανότητες να σας χακάρουν μειώνονται δραματικά.

Ναι, ένα από τα μεγαλύτερα security breaches στην ιστορία, το γνωστό Panama Papers, έγιναν λόγω τρύπας σε δημοφιλές Slider Plugin του WordPress. Αυτό θα

μπορούσε να έχει αποφευχθεί, αν είχε γίνει update το plugin στην ώρα του (κι ευτυχώς δεν έγινε).

Όρια;

Για την αποτελεσματικότητα και την χρησιμότητα του WordPress, θα χρησιμοποιήσω το παράδειγμα του αυτοκινήτου. Ο Panizi, οδηγός Ράλι, είπε σοφά το 2002, όταν κέρδιζε με τεράστια διαφορά τους αγώνες τον ένα μετά τον άλλο οδηγώντας ένα Peugeot 206:

“Όταν δεν παλεύεις με το αυτοκίνητο, τότε μπορείς να δώσεις όλη σου την προσοχή στο δρόμο”.

Πιστεύω πως αυτό περιγράφει ακριβώς την περίπτωση του WordPress: είναι τόσο εύκολο, που σου δίνει τη δυνατότητα να εστιάζεις εκεί που έχει σημασία.

Είναι ιδανικό για sites με έμφαση στο περιεχόμενο, που αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των ιστοσελίδων. Από blogs μέχρι ειδησεογραφικά και από sites παρουσίασης μέχρι eshops, το WordPress αποτελεί ιδανικό εργαλείο.

Για άλλες χρήσεις όμως, όπως εξειδικευμένα web applications, αν και μπορείτε σχετικά εύκολα να το χρησιμοποιήσετε σαν βάση, δεν έχει και πολύ νόημα, μιας και η πολυπλοκότητα του ίδιου του application ξεφεύγει από το λόγο ύπαρξης ενός CMS αυτού του τύπου.

Ευχαριστώ!

Μιχάλης Βελονάκης
Devstaff: CMS meetup